

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Αριθμ. Πρωτ. ΕΕ/ 8415 2019

Αθήναις τῆ 17ῃ Δεκεμβρίου 2019

**ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**ΠΡΟΣ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΚΛΗΡΟΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΙΣΤΕΠΩΝΥΜΟ ΠΛΗΡΩΜΑ
ΤΗΣ ΘΕΟΣΩΣΤΟΥ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ**

ΜΗΝΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2019

Ἀδελφοί μου καί τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Ὁ ἀχώρητος παντί...ἐχωρήθη ἐν γαστρί...καί μὴ ἐκστὰς τῆς φύσεως μετέσχε τοῦ ἡμετέρου φυράματος»¹

Μιά καινούρια ἀνθρωπότητα² χάραξε μέσα στοῦ εὐτελὲς Σπήλαιο καί τὰ σταπεινὰ σπάργανα³ τῆς Βηθλεέμ. Ἐκστατικοὶ ἀναφωνοῦμε «τί τὸ δράμα τοῦτο ὁ...τεθέαμαι;»⁴ κατασπαζόμενοι θεοπρεπῶς «τὸ βρέφος τὸ τεχθέν».⁵ Μέσα ἀπὸ τῆς λατρείας καί τὴν ἐκπληξὴ προβάλλει ἡ ἐρώτησις: Γιατί ὁ Θεὸς ἐγένε ἀνθρώπος; Ἀναπάντεχες ἠχοῦν οἱ ἀπαντήσεις, ψηλαφητὴ ὁμως πραγματικότητα μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὁ Θεὸς ἐγένε ἀνθρώπος γιὰ νὰ θεοποιηθεῖ ὁ ἀνθρώπος.⁶ Σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς δημιουργίας του ἦταν νὰ ὑποδεχθεῖ τὸν Θεό.⁷ Μὲ τὴ γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀνθρώπος πραγματώνει τὸ σκοπὸ του, γίνεται ἀληθινός.⁸ Ἡ θεοποίησις του εἶναι ἡ ἀλήθεια του. Ὁ Χριστός, τὸ νέο παιδίον,⁹ ὁ «πρωτότοκος πάσης κτίσεως»,¹⁰ τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, εἶναι τὸ ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου.¹¹ Στὸ πρόσωπο τοῦ Σαρκωθέντος Κυρίου γίναμε ἀληθινὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ.¹²

¹ Κάθισμα Ὁρθρου Χριστουγέννων

² π. Γ. Φλωρόφσκυ, «Διαστάσεις τῆς Ἀπολυτρώσεως» (ἀποσπάσματα ἀναδημ.), στό: *ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ*, τεύχος 6^ο, 2019, σ. 2

³ πρβλ. Ὑπακοὴ Χριστουγέννων

⁴ Δοξαστικὸ ἀ΄ Ὁρας Χριστουγέννων

⁵ Ἰδιόμελο Ὁρθρου Χριστουγέννων

⁶ βλ. «Αὐτὸς γὰρ ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν», Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, *Περ ἐνανθρωπήσεως*, ΡG 25, 192

⁷ πρβλ. «πρὸς ὃν ὁ ἀνθρώπινος ἔρωσ...κατεσκευάσθη τὸ ἐξ ἀρχῆς...ὡς Θεὸν ὑποδέξασθαι δυναθῆναι», Ν. ΚΑΒΑΣΙΛΑ, *Περ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς*, SC 355, 2, 90

⁸ πρβλ. «τὸν ἀληθινὸν ἀνθρώπον...ἔδειξεν ὁ Σωτήρ», ὀπ. SC 361, 6, 94

⁹ πρβλ. Κοντάκιο Χριστουγέννων

¹⁰ Κολ. 1, 15

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Μια καινούργια θέαση του χρόνου και της Ιστορίας θεμελιώνεται στη Φάτνη. Η κτίση νοηματοδοτείται από τον «άχρονον Υιόν»,¹³ ή Ιστορία από τὰ Ἔσχατα. Οἱ δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου γίνονται ἀπέραντες, φθάνουν στις ἐσχατιές τοῦ ἀνθρώπινου εἶναι.

Ὡστόσο τὸ Σπήλαιο ὑπῆρξε εὐτελές. Τὴν ἴδια στιγμή πού ἡ ἀνθρωπότητα προσέφερε μὲ χάρη καὶ ὠραιότητα τὴν Παναγία ὡς καρπὸ τῶν κτισμάτων,¹⁴ τὴν ἴδια στιγμή «ἐπέστη...καιρὸς ὁ τῆς γεννήσεως καὶ τόπος ἦν οὐδεὶς τῷ καταλύματι». Σήμερα οἱ ἀνθρώποι αἰσθανόμαστε τὴ δύναμη τοῦ κακοῦ νὰ συμπλέκεται τόσο συχνὰ μὲ τὸ ἀνθρώπινο μεγαλεῖο. Ἀπ' τὴ μιὰ ὁ ἀνθρώπος, ὄχι ἀπλῶς σοφός, ὅπως ὀνομάστηκε, ἀλλὰ ταξιδιώτης καὶ ἐρευνητῆς τοῦ σύμπαντος, παρατηρητῆς ἐπίσης καὶ κατὰ κάποιον τρόπο διαμορφωτῆς τῆς πραγματικότητας τοῦ μικρόκοσμου, ὅπως ἐκπληκτικὰ μᾶς βεβαιώνει ἡ σύγχρονη φυσική. Κορυφαῖοι βέβαια ἀνάμεσα στὰ ἀνθρώπινα θαυμαστὰ οἱ τόσο παλαιοὶ καὶ σύγχρονοι ἅγιοι τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ πού ἀπὸ τὴ γῆ μᾶς δείχνουν ἀνυποχώρητα τὸν οὐρανό. Ἀπ' τὴν ἄλλη ἡ ἀνθρώπινη μικρότητα συχνὰ ἀσφυκτική. Τραγωδίες μικρῆς καὶ μεγάλης κλίμακας· κοινὸς παράγοντας ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἀλαζονεία. Πόλεμοι, τυραννικὰ καθεστῶτα, ἀδικία, ἀνισότητα καὶ πόνος, ὅλη αὐτὴ ἡ ἀρχαία κληρονομία τῆς ἀνθρωπότητας κάνει καθημερινὰ αἰσθητὴ τὴν παρουσία της. Ὁ ἀνθρώπινος ναρκισσισμὸς προσβλέπει σὲ ἓνα παντοδύναμο μετα-ἀνθρώπο, σὲ μιὰ ἀχαλίνωτη βούληση πού περιφρονεῖ ἀκόμη καὶ τὴ φυσικὴ τάξη τῶν πραγμάτων, προσβάλλοντας τὴ δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Καὶ μ' ὅλα αὐτὰ οἱ στρατιές τῶν ξεριζωμένων καὶ ἐξαπατημένων ἀνθρώπων πού μετακινοῦνται ἀναζητῶντας ἐλπίδα. Μετανάστες καὶ πρόσφυγες, ἀνάμεσά τους καὶ ἀσυνόδευτα παιδιά, γίνονται πρόβλημα καὶ κρίση γιὰ ὅλους μας, ἀποδιοργανώνοντας καὶ διακινδυνεύοντας τὴ ζωὴ τους, θύματα οἱ ἴδιοι τῶν συμφερόντων καὶ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς. Θὰ ἤθελα νὰ πῶ στοὺς συνανθρώπους μας: Μὴ ξεχνᾶτε μέσα στις περιπέτειές σας ὅτι σᾶς συνοδεύει ὁ Θεός. Εἶναι τόσο χαρακτηριστικὸς ὁ εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος ὅταν ἐξιστορεῖ τὴ φυγὴ στὴν Αἴγυπτο. Ἄγγελος καθοδηγοῦσε στὸ δρόμο τῆς προσφυγιάς, Ἄγγελος στὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στὴν πατρίδα. Ὅλα ἦταν τελικὰ κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τοῦ Θεοῦ. Ζοῦμε λοιπὸν ὅλοι μας αὐτὴ τὴν ἀκατανόητη καὶ

¹¹ πρβλ. «ἐπεὶ καὶ δημιουργούμενοι, αὐτὸς (σ.σ. ὁ Χριστός) ἀρχέτυπον ἦν», Ν. ΚΑΒΑΣΙΛΑ, *Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς*, SC 361, 6,91

¹² π. Γ. Φλωρόφσκυ, «Διαστάσεις τῆς Ἀπολυτρώσεως» (ἀποσπάσματα ἀναδημ.), στό: *ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ*, τεύχος 6^ο, 2019, σ. 2

¹³ Κάθισμα Ὁρθρου Χριστουγέννων

¹⁴ βλ. Ν. ΚΑΒΑΣΙΛΑ, Λόγος εἰς τὴν Κοίμησιν, στό: Νέλλα, *Ἡ Θεομήτωρ*, σσ. 168-170

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

όδυνηρή παρουσία του κοσμοκράτορος «του σκότους του αιώνας τούτου»¹⁵ μέσα στη δημιουργία του Θεού του παντοκράτορος.¹⁶ Είναι το αίνιγμα του κακού, το παράλογο, το αδιανόητο κάποτε, κακό. Και όμως, αν θέλουμε μπορούμε πάντα να διαβλέπουμε, πίσω από το παράλογο, τον Σαρκωθέντα Θεό να σέβεται τις έπιλογές της αποστασίας μας και να μās αγαπά ταυτόχρονα. Είναι Αυτός που προσφέρει καινούς... ούρανούς και γήν καινήν».¹⁷ Είναι αυτός που «έξήλθε νικων και ίνα νικήση».¹⁸ Και είναι πάντα ό αντιλεγόμενος.¹⁹

Άδελφοί μου και τέκνα μου έν Κυρίω αγαπητά,

Άς ταχθοῦμε με το μέρος του Νικητή της Ιστορίας. Άς προσφέρουμε στο Παιδίον «άρετας αντί μύρου»²⁰ κόπο για το Θεό και τον άδελφό. Άς είναι φέτος ή καλλιέργεια των χριστουγεννιάτικων δένδρων, όπως έγραψε ένας μέγας της Λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα,²¹ εύκαιρία όχι άπλως για νοσταλγία, αλλά για άγωνα. Άγωνα για τη δικαιοσύνη και το γκρέμισμα των άμαρτωλων κατεστημένων γύρω μας και μέσα μας. Άς μη συνθηκολογοῦμε με τις δυνάμεις του κακού. Άς αναγνωρίσουμε σε κάθε άνθρωπο δίπλα μας, στον πεινασμένο, στον ξένο, στον φυλακισμένο, στον άρρωστο, τον έλάχιστο άδελφό του Χριστού.²² Άς αναγνωρίσουμε επίσης γύρω μας την όμορφιά του κόσμου, φανερή και κρυμμένη. Άς είναι φέτος τα Χριστούγεννα εύκαιρία άληθινής Λατρείας. Άς μη παραμείνει το Σπήλαιο εύτελές.

Άδελφοί μου,

Όσο παράλογο είναι το κακό, τόσο αδιανόητα τα Χριστούγεννα χωρίς Χριστό. Εὔχομαι σε όλους άληθινά και εύλογημένα Χριστούγεννα!

Χριστός γεννάται δοξάσατε λοιπόν,
«Θεός το τεχθεν ή δε μήτηρ παρθένος,
τι μείζον άλλο καινόν είδεν ή κτίσις;»²³

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γερόνυμος Β΄

¹⁵ Έφ. 6, 12

¹⁶ πρβλ. Απ. 1, 8

¹⁷ Β΄ Πετρ. 3,13

¹⁸ Άποκ. 6, 2

¹⁹ πρβλ. Λουκ. 2, 34

²⁰ Ιδιόμελο στ΄ Ωρας Χριστουγέννων

²¹ Βλ. T.S.Eliot, *The Cultivation of Christmas Trees*

²² πρβλ. Μτ. 25, 40

²³ Στίχοι Συναξαρίου Χριστουγέννων